

μικρό

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ, ΕΝΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

—*Εισαγωγή*

*Το χρήμα είναι μοναδικό πράγμα. Μαζί με την αγάπη
κατατάσσεται ως η μεγαλύτερη πηγή χαράς του ανθρώπου.
Και μαζί με το θάνατο ως η μεγαλύτερη πηγή άγχους.*

J.K. Galbraith, 1908-2006

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

Επίτιμη Διευθύντρια

Νομισματικού Μουσείου

Ο μεγάλος οικονομολόγος διατύπωσε με πολύ γλαφυρό τρόπο τη δύναμη του χρήματος. Οι επιπτώσεις – παραγωγικές, κοινωνικές, οικογενειακές, προσωπικές, ψυχολογικές – είναι πια εμφανείς στη σύγχρονη οικονομική κρίση που βιώνουμε. Στην προσπάθεια κατανόησης της κατάστασης, νέες έννοιες και όροι μπήκαν στην καθημερινότητά μας και μάλιστα πέρασαν στο λεξιλόγιό μας λέξεις που χρησιμοποιούσαν μόνο οι ειδικοί της οικονομίας. Οι οικονομικές κρίσεις δεν είναι φυσικά κάτι καινούριο στην ιστορία.

Από την εποχή που αναπτύχθηκαν οι εγχρήματες κοινωνίες, οι οικονομικές κρίσεις υπήρξαν ένα επαναλαμβανόμενο φαινόμενο. Το εμπόριο, η ναυτιλία, η ανεύρεση και η εξόρυξη μετάλλων, οι νέες τεχνολογίες κάθε εποχής, η αλλαγή εξουσιών, η μετακίνηση του κέντρου βάρους σε άλλη γεωγραφική περιοχή, οδηγούσαν σε κρίσεις και κατέληγαν σε πολέμους, σε αλλαγές νομισμάτων και μετάλλων, σε μεταφορά του πλούτου σε νέους κατόχους, σε μεταβαλλόμενες μορφές εξουσίας, σε νέες εποχές και νοοτροπίες. Αυτές οι αλλαγές, όπως ήταν φυσικό, είχαν συνέπειες σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Πληροφορίες για αυτές τις κρίσεις του παρελθόντος, για τη διαχείρισή τους, για τις αιτίες που τις προκάλεσαν, για τις συνέπειές τους, πιθανόν να βοηθήσουν να βιωθεί η σημερινή οικονομική κρίση.

01

Από την αρχαιότητα, η φορολόγηση της γης, του εμπορίου, των μεταφορών, των φυσικών πόρων, ο φόρος υποτελείας, η κοπή νέων νομισμάτων υπήρξαν κάποια από τα μέσα για να αντιμετωπιστούν οι δύσκολες οικονομικές καταστάσεις. Η υποτίμηση, η απαξίωση του νομίσματος ήταν κάποιες από τις λύσεις που αναγκάστηκαν να ακολουθήσουν η Αθηναϊκή Δημοκρατία με τα πονηρά χαλκία αλλά και η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία με τα δηνάρια και τους αντωνιανούς, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία με τους απαξιωμένους σόλιδους και το σύγχρονο ελληνικό κράτος με την υποτίμηση της δραχμής.

Αυτά τα θέματα των οικονομικών κρίσεων προσεγγίζουν στο παρόν αφιέρωμα οι ειδικοί νομισματολόγοι και ιστορικοί από την αρχαιότητα έως σήμερα ώστε να αποκτήσουμε μια διαχρονική εικόνα.

Βιβλιογραφία

Ευγενίδου Δέσποινα (επιμ.), *Πόσο κοστίζει τι... Το κόστος της διατροφής από την αρχαιότητα έως σήμερα*, Νομισματικό Μουσείο, Αθήνα 2007.

Ευγενίδου Δέσποινα (επιμ.), *Η Ιστορία του Νομίσματος*, Νομισματικό Μουσείο, Αθήνα 2008.

Shell Marc, *Money, Language and Thought: Literary and Philosophic Economics from the Medieval to the Modern Era*, The Johns Hopkins University Press, 1993.

02